

Autor: [Dr. Igor Stenzel](#)

Inwestycje w Niemczech: Praktyczny Przewodnik dla polskich inwestorów

Polska już od ponad 10 lat jest członkiem Unii Europejskiej, ciesząc się z przyznanych wolności i swobód gospodarczych. Teoretycznie więc, polskich przedsiębiorców chcących zainwestować w Niemczech, obowiązują – w oparciu o swobodny przepływ kapitału – dokładnie te same reguły gry, co przedsiębiorców włoskich, francuskich czy brytyjskich. A jednak warto zwrócić uwagę na różnice, wynikające z odmiennych doświadczeń i oczekiwań polskich inwestorów względem procesów inwestycyjnych, przebiegających w Niemczech w sposób odrębny do tego, jaki znany jest w Polsce.

Nie można przecież zaprzeczyć, że istnieją różnice kulturowe pomiędzy Niemcami a Polską, a przepisy prawne – pomimo usilnych starań Komisji Europejskiej o ujednoczenie prawa obowiązującego w państwach członkowskich – mimo wszystko nie są jeszcze zharmonizowane do tego stopnia, żeby można było powiedzieć: "Polskie prawo jest dokładnie takie samo jak regulacje niemieckie".

Niemiecki rynek podatnym gruntem dla dalszego rozwoju

Stąd warto zastanowić się, w jaki sposób proces inwestowania w Niemczech różni się od tego przeprowadzanego w Polsce oraz na co najbardziej powinni uważać polscy inwestorzy przy podejmowaniu inwestycji w Niemczech.

Zagadnienie to jest tym bardziej aktualne, gdyż w ciągu ponad 10 lat od przystąpienia do Unii Europejskiej coraz więcej polskich przedsiębiorców inwestuje w stronę Zachodu, ze szczególnym uwzględnieniem rynku niemieckiego jako największego partnera gospodarczego Polski. Najwyraźniej polskie przedsiębiorstwa przestały mieścić się już na rodzimym rynku w swoich dziedzinach i – aby nadal się rozwijać oraz prowadzić aktywność na wysokim poziomie – eksplorują nowe, zagraniczne rynki. Który zachodni rynek znajduje się bliżej od niemieckiego – rynku, który dzięki swojej rozwiniętej infrastrukturze, stabilnej gospodarce oraz wysokiemu standardowi prawnemu oferuje inwestorom podatny grunt do dalszego wzrostu.

Zbliżone formy prawne działalności gospodarczej w Niemczech oraz w Polsce

Podstawą każdej inwestycji jest wybór odpowiedniej formy prawnej. Z perspektywy polskiego inwestora pomyślnie prezentuje się już pierwsza kwestia: struktury działalności gospodarczej w Niemczech w dużym stopniu korespondują z tymi, jakie inwestorzy znają z polskiego rynku. Znane w Polsce formy prawne sp. z o.o., S.A., sp. k. znajdują swoje odpowiedniki w niemieckich formach spółek GmbH (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*), AG (*Aktiengesellschaft*) czy KG (*Kommanditgesellschaft*). Właśnie te trzy formy spółek należą do najchę-

niej wybieranych w niemieckiej praktyce gospodarczej struktur, co zostało potwierdzone w najnowszych badaniach profesora Udo Kornbluma, opartych na zgromadzonych oraz opracowanych przez niego danych ze wszystkich niemieckich rejestrów handlowych (Kornblum, U., *Bundesweite Rechtstatsachen zum Unternehmens- und Gesellschaftsrecht (Stand 1.1.2014)*, GmbHR 13/2014, s. 694 – 703).

GmbH – najatrakcyjniejsza forma prawna w Niemczech

Najpopularniejszą w Niemczech strukturą wśród spółek jest odpowiednik polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – GmbH. W dniu 1 stycznia 2014 roku było zarejestrowanych ponad milion GmbH, podczas gdy – dla porównania – odpowiedników polskiej spółki akcyjnej (*Aktiengesellschaft, AG*) wpisanych do rejestru było jedynie niewiele ponad 16 tysięcy. AG, jako drugi obok GmbH typ spółki kapitałowej, był więc wybierany aż 70 razy rzadziej od formy GmbH.

Analiza najczęściej wybieranych rodzajów spółek prawa handlowego w Niemczech pod kątem wymienionych kryteriów pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków: w pierwszej kolejności, wybór spółek kapitałowych, jak AG bądź GmbH, dokonywany jest z perspektywy zagadnienia ograniczenia odpowiedzialności. W naturze AG oraz GmbH leży bowiem brak nieograniczonej odpowiedzialności wspólników/udziałowców za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę, a zobowiązanie w zasadzie jedynie do pokrycia odpowiedniej części kapitału zakładowego.

Natomiast już w przypadku kwestii zarządzania spółką (*corporate governance*), AG i GmbH różnią się od siebie gruntownie. Co więcej, jeśli polski inwestor jest skłonny do wykorzystania wysokiej reputacji, którą cieszy się AG, powinien on mieć na uwadze, że AG nie jest dostosowana do służenia jako wehikuł inwestycyjny, w przeciwieństwie do GmbH. Wynika to z faktu, że w przypadku AG – podobnie jak w przypadku S.A. na podstawie przepisów prawa polskiego – zarząd jest z zasady niezależny od akcjonariuszy, co znacznie utrudnia zarządzanie taką spółką-córką w ramach grupy. W przeciwieństwie do tego rozwiązania, zgromadzeniu wspólników GmbH przysługują obszerne uprawnienia kontrolne wobec zarządu, co umożliwia daleko idące wypełnianie woli wspólników.

Elastyczne możliwości budowania struktury grupy spółek w Niemczech

W tym kontekście warto wskazać na ciekawą różnicę pomiędzy polskim oraz niemieckim prawem spółek handlowych: polski przedsiębiorca, planujący działalność na niemieckim rynku, może wykorzystać elastyczne niemieckie zasady zakładania spółki, odgarniając w pełni

ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej w Niemczech od działalności prowadzonej w Polsce.

Możliwość budowania struktury grupy spółek w Polsce ograniczona jest zakazem, zawartym w art. 151 §2 kodeksu spółek handlowych. Przepis ten wprowadza zakaz zawiązywania jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Regulacja ta dotyczy jednoosobowych spółek, a więc mających po jednym wspólniku, co w przypadku budowania struktury grupy spółek często ma miejsce.

Co więcej, w postanowieniu z 28.04.1997 roku (II CKN 133/97) polski Sąd Najwyższy przesądził, że takiej jednoosobowej spółki z o.o. prawa polskiego nie może również zawiązać jednoosobowa spółka prawa obcego, mająca cechy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością według przepisów polskiego kodeksu spółek handlowych¹, a więc także niemiecka jednoosobowa GmbH. W ten sposób polskie zasady zakładania spółki w daleko idący sposób ograniczają swobodę działalności przedsiębiorstw. Inaczej wygląda sytuacja w niemieckim prawie gospodarczym.

Zakładanie jednoosobowej GmbH w Niemczech

Niemieckiej ustawie obcy jest zakaz analogiczny do polskiego (choć występował on we wcześniejszym stanie prawnym). Wynika z tego, że przy budowie struktury przedsiębiorstwa w Niemczech polski inwestor może zawiązać jednoosobową GmbH, której jedynym wspólnikiem będzie spółka z o.o.

Ta istotna różnica pomiędzy polskim a niemieckim prawem jest tym korzystniejsza dla polskiego inwestora, gdyż pozwala na jeszcze dalej idące ograniczenie odpowiedzialności za prowadzenie działalności w Niemczech, czyniąc ją niezależną od odpowiedzialności za działalność w Polsce.

Powyższy wpis jest wprowadzeniem do naszej serii "Praktyczny przewodnik dla polskiego inwestora w Niemczech". Prezentowane w niej będą praktyczne aspekty wejścia przez polskiego przedsiębiorcę na niemiecki rynek. Podczas gdy powyższy wpis przybliżył polskiemu inwestorowi najatrakcyjniejszą formę prawną – GmbH – kolejny wpis skoncentruje się na kolejnej interesującej formie prawnej, jaką jest niemiecka spółka komandytowa (Kommanditgesellschaft, KG).

---

¹ Postanowienie wprawdzie wskazuje na przepisy kodeksu handlowego z 1934 roku, jednak teza pozostała również aktualna dla przepisów jego następcy, kodeksu spółek handlowych z 2000 roku.